

Институт за ментално здравље Institute of Mental Health

Институт за ментално здравље

Број: 3206

Датум: 01.10.2021.

ПОЛИТИКА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Увод

Овај документ садржи политику родне равноправности, која се заснива на постојећем институционалном и законском оквиру у Србији, као и на принципима рада Института за ментално здравље дефинисаних Статутом и стратешким документима.

Политика родне равноправности представља интегрисање родне равноправности у стратегију развоја, програме и пројекте, конкретне активности.

Родна равноправност се остварује онда када и жене и мушкарци подједнако уживају иста права и могућности у свим сегментима друштва, укључујући економску партиципацију и учешће у процесу доношења одлука, као и када су различита понашања, потребе и потенцијали жена и мушкараца једнако вредновани у друштву. Родна равноправност и примена политике родне равноправности треба да постану саставни део свих сегмената друштва, како у породици, тако и у државним институцијама, локалним самоуправама, локалним заједницама, пословном сектору.

Родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим одредбама, као и уставним одредбама.

Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода, јесте свако неоправдано разликовање, неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), на отворен или прикривен начин, у односу на лица или групе лица, као и чланове њихових породица или њима блиска лица, засновано на полу, полним карактеристикама, односно роду у свим областима живота, у браку и породичним односима, у области јавног оглашавања.

Дискриминацијом на основу пола, полних карактеристика, односно рода, сматра се и узнемиравање, понижавајуће поступање, претње и условљавање, сексуално узнемиравање и сексуално уцењивање, родно заснован говор мржње, насиље засновано на полу, полним

Институт за ментално здравље Institute of Mental Health

карактеристикама, односно роду или промени пола, неједнако поступање на основу трудноће, породилског одсуства, одсуства ради неге детета, одсуства ради посебне неге детета у својству очинства и материнства (родитељства), усвојења, хранитељства, старатељства и подстицање на дискриминацију као и сваки неповољнији третман који лице има због одбијања или трпљења таквог понашања.

Не сматрају се дискриминацијом на основу пола, полних карактеристика, односно рода, посебне мере донете ради отклањања и спречавања неједнаког положаја жена и мушкараца и остваривања једнаких могућности за жене и мушкарце.

У даљем тексту је дат кратак приказ институционалног и законског оквира којим се регулишу сва кључна питања родне равноправности у Србији, као и дефиниције кључних појмова, са којима је политика родне равноправности Института за ментално здравље у потпуној сагласности.

Кључни појмови

Институт за ментално здравље прихвата значење кључних појмова који су дефинисани у Закону о родној равноправности :

- Род означава друштвено одређене улоге, могућности, понашања, активности и атрибуте, које одређено друштво сматра прикладним за жене и мушкарце укључујући и међусобне односе мушкараца и жена и улоге у тим односима које су друштвено одређене у зависности од пола;
- Осетљиве друштвене групе су жене са села, жртве насиља, као и групе лица које се због друштвеног порекла, националне припадности, имовног стања, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације, старости, психичког и/или физичког инвалидита, живота у неразвијеном подручју или из другог разлога или својства налазе у неједнаком положају;
- Пол представља биолошку карактеристику на основу које се људи деле на жене и мушкарце;
- Једнаке могућности подразумевају једнако остваривање права и слобода жена и мушкараца, њихов равноправни третман и равноправно учешће у политичкој, економској, културној и другим областима друштвеног живота и у свим фазама планирања, припреме, доношења и спровођења одлука и равноправно коришћење њихових резултата, без постојања родних ограничења и родне дискриминације;
- Родна перспектива односи се на узимање у обзир родних разлика, разлика по полу и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца и њихово укључивање у све фазе планирања, припреме, доношење и спровођење јавних политика, прописа, мера и активности;
- Родна анализа представља процењивање утицаја последица сваке планиране активности, укључујући законодавство, мере и активности, јавне политике и програме, по жене и мушкарце и родну равноправност у свим областима и на свим нивоима;

Институт за ментално здравље Institute of Mental Health

- Родно засновано насиље је сваки облик физичког, сексуалног, психичког, економског и социјалног насиља које се врши према лицу или групама лица због припадности одређеном полу или роду, као и претње таквим делима, без обзира на то да ли се дешавају у јавном или приватном животу, као и сваки облик насиља који у већој мери погађа лица која припадају одређеном полу;
- Родни стереотипи јесу традицијом формиране и укоренење идеје према којима су женама и мушкарцима произвољно додељене карактеристике и улоге које одређују и ограничавају њихове могућности и положај у друштву;
- Тела за родну равноправност су повремена тела органа аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе која се образују у циљу спровођења мера предвиђених Законом о родној равноправности и документима јавних политика ради унапређења родне равноправности.

Законодавни оквир

- Устав Републике Србије (чланови 15 и 21)
- Конвенција о елиминисању свих облика дискриминације жена
- Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (тзв. Истанбулска конвенција)
- Резолуција 1325 Савета безбедности УН (2000)
- Закон о забрани дискриминације (сл. Гласник бр. 52/2021)
- Закон о равноправности полова (Сл. Гласник бр. 2/2009 и 52/2021)
- Стратегија за спречавање и борбу против родно заснованог насиља према женама и насиља у породици 2021-2025

Одговорност запослених Института за ментално здравље за спровођење политике

Институт за ментално здравље прихвата дефиниције и ставове дефинисане Законом о родној равноправности и Националном стратегијом за родну равноправност и примењује их у свом раду. Институт за ментално здравље је посвећен политици родне равноправности деце и одраслих. При пружању здравствене заштите Институт за ментално здравље посебну пажњу посвећује заштити деце од занемаривања и злостављања и заштити жена од занемаривања.

Запослени морају бити упознати са садржајем ове Политике и именованом контакт особом за Политику родне равноправности. Контакт особа је одговорна за интегрисање родне равноправности у планирању и реализацији програма БОЛа и у обавези је да спроведе родну анализу интерних докумената и извештаја. Контакт особу именује директор.

У складу са тим Институт за ментално здравље у свом раду води рачуна о следећем:

1. приликом запошљавања радника као и бирања у руководеће органе води рачуна о родној равноправности;
2. приликом планирања, спровођења и евалуације стратешких циљева, уважаваће компоненту родне равноправности;

Институт за ментално здравље Institute of Mental Health

3. при пружању услуга информисаће пацијенте о њиховим правима у складу са Законом о равноправности полова РС;

4. при пружању услуга жене и децу заштитиће на најбољи могући начин и информисати их о њиховим правима и могућностима;

Контакт особа за Политику родне равноправности у сарадњи са може организовати обуку за запослене о родној равноправности ради оспособљавања запослених да стекну дубље разумевање комплексности односа међу половима и како се то доводи у везу са пружањем услуга Института за ментално здравље.

ВД Директор

Проф. др Милица Пејовић Милованчевић

